

ZOMBOR ÉS VIDÉKE.

POLITIKAI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-utca 155. szám. Gergurov-féle házban.
hova minden, a lap szellemi és anyagi részét illető köz-
lemények intézendők és minden díjak fizetendők.

A bács megyei nemzeti párt hivatalos közlönye.
Megjelenik minden vasárnap és esütörtökön.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Dr. MOLNÁR GYULA.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 ft. — Félévre 5 ft. — Negyedévre 2 ft 50
Egy hónap 85 k.
Egyes szám ára 10 kr. a 15. szám 15 kr.

Egy nagyfontosságú javaslat.

— A kuriai bíraskodás választási ügyekben. —

Egy régi óhaja a nemzetnek közeledik megvalósulása elé, midőn a képviselőház 30-as bizottsága végre a Ház elé terjesztette a választások feletti bíraskodásról szóló javaslatot.

Még az 1874. évi választási törvény 89. §-ában kifejezésre jut azon elv, hogy a kérvényrelyel megtámadott választások érvénye felett a kuria ítél.

Fájdalom, mindig volt módja arra az uralkodó pártnak, hogy az elv ne valósuljon. Így 1874-ben a Perczel-féle javaslatot a Ház 64 szóval 62 ellenében elvetette s elbukott a Pauler-féle javaslat is.

A látszat az, hogy a többség komolyan nem is akarta a képviselőházban pártszempontból gyakorolható bíraskodását a kuria pártatlan bíraskodásával felcserélni. Beérte azzal, hogy törvénybe iktatta az elvet s elkészítetté a javaslatokat, de mikor kenyértörésre került a sor: mindannyiszor meghátrált.

Ily előzmények után foglalta el a miniszteri szék Szilágyi Dezső. Programja egyik fénypontja az volt, hogy a választási ügyekben való kuriai bíraskodás behozatalát megígérte. Ez ígéretének meg is felelt annyiban, hogy az erre vonatkozó törvényjavaslatot, a mely két előzőjétől sok tekintetben eltért, az 1891. év nyarán letette a képviselőház asztalára.

Azóta e javaslat, minthogy időközben új választások is voltak, ismételve leszorult a napirendről; több ízben előadót cserélt, míg végre Rohonyi Gyula jutott abba a szerencsés helyzetbe, hogy mint a javaslat utolsó előadója, azt révbe segíthette.

A napi sajtó annak idején több kifogást tett e javaslat ellen, a harminczas bizottság által benyújtott jelentés tüzetes ismerete előtt azonban nem ítélhetjük ismeret előtt azonban nem ítélhetjük azokat időközben tárgytalanokká. Egy dolgot mindazáltal konstatálhatunk.

Elvi kifogás volt az ellen, hogy

a választások fölötti bíraskodás a kuriára bizassék, holott az 1885. évi nyugdíjtörvény szerint a kuria bírát is, ha az illető 65-ik évét betöltötte, nyugalomba küldheti a miniszter, habár még nem vált is munkaképtelenné. Minthogy pedig a kuria tagjainak nagy része már közel áll a korhoz, sőt be is töltötte azt, a nélkül, hogy ezért nyugalomba vonulni akarna: az ilyen bírakat a miniszterrel szemben nem tartottuk elég függetleneknek arra, hogy rájuk az ily nagyfontosságú, s a politikai és pártélettel szorosan összefüggő ügyekben való bíraskodást bizni lehetne.

Azt kívántuk tehát, hogy a kuria bíráinál nyugalomba helyezésük idejét emeljék fel; s ma megnyugvással mondhatjuk, hogy időközben hoztak egy törvényt, a mely kimondja, hogy a kuria valamely tagját 70. évének betöltése előtt csupán korára való tekintettel, nyugalomba küldeni nem lehet. Ezzel tehát a kifogások és aggodalmak egyik lényeges elvi alapja el-esett.

De vajjon helyes-e ily körülmények között is belevonni a kir. kuriát a választások feletti bíraskodással szükségképp együttjáró politikai küzdelembe: ezt végleg eldöntött kérdésnek még nem tekinthetjük. Nem tekintik ilyennek a többi művelt államokban sem, a hol szintén érzik a parlamenti bíraskodással együttjáró tökéletlenségeket, mégis késnek azt a parlamenten kívül álló rendes bíróságokra átruházni.

Ez ideig Anglia, Svédország és Bulgária kivételével a többi államban még mindig az illető Ház vagy kamara ítél tagjainak választása dolgában. Be kell azonban vallanunk, hogy különösen Angliában és Svédországban nagy mértékben javult a helyzet, mióta független bíróság örökös választások tisztaságán.

Fölretehettük tehát mi is az aggodalmat s bátran megkozzkázthatjuk azt a kísérletet, hogy választási ügyekben nyolcz éven át a kir. kuria bíraskodjék. Mert ennyi időre tervezi a javaslat az új törvény hatályát. Ez

idő letelte után annak a törvénynek megszűnnék, hacsak a törvényhozás további érvényben tartását el nem határozza.

Hogy az utóbbi eset beálljon, ez első sorban attól függ, hogy az új törvény minden tekintetben jó és megfelelő legyen. Hiszszük, hogy az előadó szakavatottsága sokat javított az eredeti javaslat hiányain; de vajjon enyészette-e mindama hibákat, a melyeket annak idején kimutatták: ezt a lapok csak a javaslaton tett változtatások ismerete után mondhatjuk meg.

Egyelőre üdvözöljük a bizottságot és ügybuzgó előadóját a nagy munka befejezése alkalmából. A képviselőház tagjai alig használhatnák fel czélszerűbben a nyári vakációt, mint ha ezt a javaslatot alaposan tanulmányoznák s ekként az őszi ülés-szakon bekövetkezhető tárgyalását kellően előkészítenék.

Dr. Drakulits Pál — és a képviselői immunitás.

Az országgyűlési nyári szünete előtt még egyszer f. hó 22-én lobbant fel az érdeklődés lángja a tisztelt Házban.

A mentelmi bizottság tett jelentést azon képviselők ügyében, akiknek immunitását az első hírheft nyitvai választás alkalmával Tarnóczy Gusztáv választási elnök megsértette.

Álmosan, mint aki közeli esőt érez, terjesztette elő Krajsik Ferenc előadó a jelentést, mely szerint a bizottság a mentelmi eljárás folyamatba tételét nem látja szükségesnek. Nem ily nézetben van azonban Kovács József, aki szintén a mentelmi bizottság tagja és a ki betervezett külön véleménye kapcsán a szélsőbal zajos helyeslése közt követelte a megtorló eljárás megindítását.

Horánszky Nándor következett azután a felszólalók sorában. A leghelyesebb utat és módot jelölte ki rövid beszédében, a melyen ezt a kérdést, mely már annyi igazalmat okozott, megoldani lehet. Né tárgyalja most a tisztelt Ház — indítványozta — ezt az ügyet, mert határozatával míg egyrészt befolyásolja a Tarnóczy visszaélései tárgyában megindított fegyelmi vizsgálatot, másrészt pedig csak akkor lehet a tárgyban igazságos határozatot hozni, ha a vizsgálat során felmerült adatok is a képviselőház előtt lesznek. A tisztelt Ház minden elfogulatlan tagja helyesléssel fogadta ezt az indítványt, miközben Ugron Gábor a szélsőbal zajos helyes-

lése közt fejtette ki pártjának e kérdésről nézetét, kijelentve, hogy ami Nyitrán történt, az durva megsértése volt a Ház méltóságának is, melyet meg kell torolni.

Chorin Ferenc a mentelmi bizottság véleményét védte, ki után szóslásra jelentkezett gróf Apponyi Albert is.

A nemzeti párt vezére zajos, lelkes helyeslések közt kelt támogatásra Horánszky Nándor indítványának, mely az egyedüli helyes mód a kérdés megmondására. Világosan kimutatta, hogy a képviselőház korai ítéletével okvetlen erkölcsi befolyással lesz a fegyelmi vizsgálatot vezető bizottság eljárására. Herman Ottó, Hoitsy Pál szintén Horánszky Nándor indítványát pártolták, a többség azonban a mentelmi bizottság javaslatát fogadta el, ami élénk mozgást idézett elő az ellenzéken.

Hoitsy után városunk orsz. képviselője dr. Drakulits Pál is felszólalt s a következő talpra esett nyilatkozatot tette a nemzeti párt zajos helyeslése közepett:

Drakulits Pál: Tisztelt Ház! Csak pár szóval vagyok bátor Horánszky Nándor igen tisztelt képviselőtársam határozati javaslatát megokolni, oly indokkal, mely eddig nem használtott, és a mely azt hiszem eléggé nyomós éppen a többségre nézve, hogy azon gyanu hártása el magáról, mely okvetlenül támadni fog, ha Horánszky Nándor képviselő ur határozati javaslatát elveti.

Miután éppen ellenzéki képviselők jelentek meg Nyitrán, hogy a választások tisztaságát ellenőrzék és ők az elnöki intézkedések következtében teljesen ki lettek abból zárva, hogy az ellenőrzési jogot gyakorolhassák, ha az elnök ezen eljárása a Ház határozata által szankcionálva lesz, feltétlenül az a gyanu merül fel, majdnem az a bizonyosság áll be, hogy ez által előre felbátorítottak a választási elnökök arra, hogy azon esetre, ha a képviselők lerándulnak a választások tisztaságának ellenőrzésére, a törvény minden lehető eszközevel őket attól eltiltsák. Ezen indokot tartottam szükségesnek felhozni, egyebekben pedig pártolom igen tisztelt barátom indítványát. (Helyeslés balfelől).

— Volna csak kormánypárti képviselőkről szó — kiáltották — majd másként vélekednének.

A kormánypárt persze nem czáfolta meg ezt a vélekedést, hanem, mivel az elnök az ülést öt perczre felfüggesztette, sietett ki a folyosókra, a hol arról tanakodtak, hogy kit léptetnek fel Körössy Sándor helyett Debreczenben képviselőjelöltnek.

— Legjobb lesz Tarnóczy Gásztávot, az közték illik, biztatták a minisztereket a szélbaliak.

A kir. ítélőtábla elnöke — Zomborban.

Bernáth Géza kir. ítélő táblai elnök f. hó 25-én a déli vonattal hagyta el városunkat, miután f. hó 24-én s 25-én délig a kir. járásbíró-ságot vizsgálta s konstatálta, hogy a járásbíró-ság helyisége nem felel meg czéljának s a segédszemélyzet is szaporítandó. Egyébként a vizsgálat úgy a kir. törvényszék, mint a járásbíró-ságnál is azt eredményezte, hogy a kir. tábla elnöke teljes megelégedését nyilváníthatta a látottak és hallottak felett. Különösen tetszett a tábla elnökének a kir. törvényszék irodai s levéltári kifogástalan rendje, miáltal a mi „Sáczonek“ érdemei nyertek méltatást. F. hó 24-én a zombori Ügyvéd-Egylet öt tagu küldöttsége is tisztelgett 1/212 órakor a táblai elnöknel, Szilágyi Mór elnök vezetése alatt. Az Ügyvéd Egylet elnöke a következő beszéddel üdvözölte Bernáthot:

Méltóságos királyi táblai elnök úr!

A zombori ügyvéd-egylet, melynek képviseletében Méltóságod előtt megjelentünk, örömmel ragadja meg az alkalmat, hogy üdvözölje Méltóságodat, midőn most táblai elnöki hivatalos működésében először szeren-

cselteti Méltóságod városunkat becses látogatásával. Jól ismerjük mi már Méltóságodnak a jogszolgáltatás terén eddig is kifejtett áldásdús működését, jól tudjuk, de tudja azt mindenki, hogy azon jó hírnév kivívásában, a melyet a szegedi kir. tábla aránylag rövid fennállása óta az orsz. színe előtt oly fényesen kiérdemelt, Méltóságod kivette nagy és tevékeny részét. Teljes bizalommal nézhetünk tehát a jövő elé. A legszebb reményekkel tekintünk Méltóságod áldásos működésének folytatása elé. Méltóságod multja teljes garanciát nyújt a jövőre nézve. S most csak arra kérjük Méltóságodat, fogadja szívesen szívből jövő üdvözlésünket, fogadja szívesen, hogy a zombori ügyvéd-egylet eljött tiszteletének adóját leróni. Legyen Méltóságod meggyőződve, hogy az igaz szeretet és őszinte tisztelet hozott minket ide. Az egzek utat pedig kérjük, adjon Méltóságodnak szép, de terhes pályáján továbbra is lankadatlan munkakedvet, kitartó munka-erőt, egészséget és hosszú, igen hosszú életet.

A kir. tábla elnöke lendületes szavakban köszönte meg az Ügyvéd Egyletnek a megtiszteltetést s hangsúlyozta, hogy az ügyvédi kart az igazságszolgáltatás époly faktorának tartja, mint a bírói kart, kifejezést adván ama nézetének, hogy az igazságszolgáltatásnak nagy előnyére volna, ha a viszony ügyvéd s bíró között lehetőleg benső s az igazságügy előmozdítására irányuló volna. Azután a küldöttség egyes tagjait szólította meg az elnök. Ugyanaznap estéjén Széchenyi kir. törvényszéki elnök vendégelte meg a kir. tábla elnökét s úgy a kir. törvényszék, mint a járásbíró-ság bírói karát, valamint a jegyzői személyzetet. A kir. tábla elnöke f. hó 25-én a déli vonattal hagyta el városunkat.

T Á R G Z A.

A szabadság mártirjai.*)

(Martinovics és társai halálának százados évfordulója.)
Irtá: Dr. Peregrinus.

A budai vár nyugati oldala és a Krisztinaváros közt elterülő nagy térséget, még a régi időkbeli katonai parádékra tartották fenn. A „Goterhalte“ harsonája közt, a zöld tolas generálisok előtt. itt lépdelnek el az ezrede nyalka legényei; zászló-avatások, katonai ünnepélyek a „Generalwiesén“, a tábormezőn szoktak végbe menni.

A magyar e szentelt földet „vérmezőnek“ nevezte el. Ép május 20-án volt száz éve annak, hogy az önkényi parancsára ártatlanok, mátyrok vére omlott ott. A bakó bünteleneknek, igazaknak, a hazáért, a közszabadságért, az emberi jogok és méltóságért nem esen érző szíveket ölt meg ott ez előtt száz évvel. De az ártatlanok vérhullása csak termékenyítőleg hatott a szabadság fájának felvirulására, mely ma már terebély nagy fa,

mit sem az ellenség, sem az idők viharai ledönteni nem fognak.

Száz évvel ez előtt, 1795. május 20-án Buda és Pest városok összes katonasága éles tölteyekkel ellátva készenlétben volt A töltött ágyuk mellett a tüzerek égő kanócczal várták a parancsolatot. A lakosságnak meg volt hagyva, hogy mindenki otthon vigyázzon, örködjék, vízzel és oltószerekkel kelően ellássa magát, mert nem lehetetlen, hogy a titkos összeesküvők a várost felgyújtják.

Őt halálra ítéltet kisért a katonai fedezet a vármezőre, kiket a hóhér a következő rendben végeztet ki. Gróf Zsigray Jakab, kinek feje csak a harmadik csapásra hullott le; Szentmarjay Ferenc, Laczkovics József, ki Horacziusnak „Justum ac tenacem propositi virum“ ódját szavalta, melynek magyar fordítása ekként hangzik:

„A bölcs tanácsú férfit igaz s helyes Szándékaiból semmi ki nem veti,
Sem a dühös nép, sem kegyetlen Földi tyrann, sem az égi szélvész.
Mely szárazon dul s tengereket kever,
Sem Jupiternek menykövözvő keze.
Bár ég, szakad, bár föld omol rá,
Meg nem ijedve omol porába“ stb.

Azután Hajnóczy József fogadta stolicus nyugalommal a halált s végül Martinovics Ignác, szászvári apát következett, kit a kivégzés előtt három nappal előbb szertartásszerűleg fosztottak meg papi állásától végig dörzsölve testének azon részeit, melyek a szent olajjal felkenve lettek.

A törvény még más 13 vádlottat is halálra ítélt, de a kik mégis a felségnek kegyelmzésre ajánlottak. De a kegyelmzendők közül kettő Őz és Szaloresik kijelentették, hogy nem kérnek kegyelmet, hanem „igazságot“. Ezen „megátalkodott macacsságuknál fogva“ junius 3-án ők is mátyr halált szenvedtek.

A hatalom által megfélemlített királyi ítélő tábla és felebbezés utján a hótszemélyes tábla (előbbinek Ürményi József, az utóbbinak pedig Zichy Károly volt az elnöke), Német kir. ügyigazgató vádjára, minden alapos indok nélkül, azon hamis sugalmazástól befolyásoltatva, hogy hiss a felség úgy is „bőségesen szándékozik gyakorolni kegyelmzési jogát“, mint összeesküvőket, mint a királyi felség üdve és méltósága valamint az ország törvényes alkotmányának felforgatására törekedőket, ítéle öket halálra, fej- és jószágvesztésre.

* A „Szegedi Napló“ e vidék egyik legjobban szerkesztett napi lapjából vesszük át ez érdekes társzót. Szerk.

A császári ház minisztere.

A Nemzet ma reggeli száma, nyilván felsőbb utasításra, a következő kommunikét teszi közzé:

Az a kérdés, melyet Ugron Gábor a képviselőház szerdai ülésében az uralkodóház miniszterének jogköre tárgyában a miniszterelnökhöz intézett, már 1868-ban tisztázását nyerte és azóta legkevésbé sem vitás vagy homályos. Az 1868-iki — tehát első — delegációnak márc. 6-án tartott ülésében Simonyi Lajos b., az akkori bal-közép szóvivője, intézett e tárgyban interpellációt a külügyminiszterhez, — Beust grófnak — aki arra a következő napon szó szerint ezt a választ adta:

„Azon magánjogi ügyetek, melyek a közös külügyminiszterium közigazgatási ágazatának 2-ik osztálya által az uralkodóház részére kezeltetnek, a következők:

1. a nevezett osztály az uralkodóház tagjainak összekeléséinél az egyezkedést viszi és házassági szerződések véglegesését, kiállítását megerősítését (ratificatio) közvetíti;

2. ha főhercegnők és magyar és cseh királyi hercegnők külföldi hercegekkel kelnek össze, ezeknek a végrendelet nélküli és trónöröklési jogra való lemondásánál közbenjár;

3. a legfelsőbb uralkodóház tagjai között előforduló halálzási esetekben a főudvarmesteri és főudvarnagyi hivattal közösen közvetíti;

4. az uralkodóház tagjainak születését, esketését és meghalozását a külföldi uralkodókkal tudatja;

5. a külföldi uralkodóktól ő cs. kir. felségéhez érkező közlésekre (notificatiókra) a legmagasabb válaszokat elkészíti;

6. a legfelsőbb udvar és tagjainak jogi követeléseit és igényeit a külföldön védi.

A „Magyarország“ ehhez a következő commentárt fűzi:

Ime tehát félhivatalosan is megtudtuk, a mit eddig is tudtunk, hogy t. i. van egy abuzus, mely szerint a közös külügyminiszter, mint a császári ház miniszter, intézi az uralkodóháznak közjogi vonatkozású magánjogi ügyeit. Csakhogy ezt a tényleges állapotot a magyar törvényhozás sohasem ösmerte el törvényesnek. Így, hogy egyebet ne említsünk, a

renunciációk kérdésében ismételt történet felszólalások, a melyeknek volt annyi eredményük, hogy azóta a renunciációknál Magyarországot a magyar kormány egy tagja képviseli. Az a definíció tehát, a melyet Beust gr. a császári ház miniszterének hatásköréről adott, már eddig sem bizonyult szentírásnak.

De hiszen nem is a hatásköréről van szó, hanem magáról az állásról. Ugron Gábor kérdése, még pedig nem ezuttal először, nem arra volt kíváncsi, hogy mit csinál a császári ház minisztere, hanem arra kívánt felvilágosítást: micsoda törvény kreálta ezt a tisztséget?

Ha magyar törvény nem kreálta, akkor nekünk semmi közünk és semmilyen joghatóságát el nem ösmérhetjük. Erre a kérdésre pedig a Nemzet közleménye csak annyiban felel meg, a mennyiben konstatálja, hogy magyar részről már 1868-ban is szót emeltek az ellen, hogy a közös külügyminiszter a „császári ház minisztere“ legyen.

A külügyminiszter és a delegációk.

A „Magyarország“ következő érdekes tudósítást közöl:

Gr. Goluchowski már keresi az érintkezési pontokat a delegációkkal. A Kálnoky örökébe lépett külügyminiszternek a delegációban igen nagy súlyjal bíró kötelessége lesz, hogy a külpolitika nagy kérdéseiben egyrészt olyan nyilatkozatot tegyen, a mely hármas szövetségnek imponál, másrészt pedig ne keltsen recensust a hatalmáknál, a melyek a szövetség körén körül esnek. — Gróf Goluchowski már is lépéseket tett arra, hogy a német birodalmi kancellárral s Crispival közelebbi érintkezésbe jöven, biztossá a német, valamint az olasz külpolitika intézőit, hogy ugyanazon a politikai állásponton áll, a melyet Kálnoky elfoglalt. A külpolitika aktuális kérdéseit illetően élénk jegyzékval-

tás folyik a hármasszövetség külügyi hivatalai között a nevezetes tünet az, hogy az olasz kormány a legmelegebb szószólója annak, hogy az osztrák-magyar külügyi hivatal a konfliktus kerülje a Vatikánnal. Ez különben teljesen meg is létezik Crispi legújabb kezdeményezett politikájának, a ki tudvalevőleg Olaszország belső konszolidációja szempontjából arra az álláspontra helyezkedett, hogy a Vatikánnal szemben a kenyértörésnek még a látszatát sem szabad megengedni.

Érdekes az a figyelmeztetés, a mit a quirinali nagykövetség küldött a külügyminiszterumba. Báró Bruck éber figyelemmel kíséri mindazt, a mi Revertera de Solandra revierjében történik s csodálatosképpen nem Revertera, hanem br.Bruck figyelmezteti a külügyminiszteriumot, hogy a vatikáni sajtóiroda eselt vet az Agliardi-ügyben a külügyminiszternek. Az Osservatore Romana, valamint a többi vatikáni inspirált sajtóorgánum tele tudóval fújja, hogy Ausztria-Magyarország külügyeinek vezetésében a magyar befolyás vergődött tulsulyra s a külügyeket tulajdonképpen nem Goluchowski, hanem br. Bánffy Dezső vezeti, intézi a magyar miniszterelnöki palotából a külügyeket.

Ez megtéveszti a magyar közvéleményt s megtéveszti a külügyminiszteriumot is, a hol most Goluchowski egyénisége — még ha volna is, teljesen elvész az osztályfőnökök információiban és tradícióiban. A Vatikán eme sajtó-nyilatkozatairól az a felfogás kezd érvényesülni, hogy minden áron meg kell akadályozni azt, hogy a külügyminiszterium önállósága kétségbevonassék. Éppen a kiegyezési törvény 8-ik §-a körül a kormánypartii lapokban oly hevesen folyt vita viszi a külügyi kormányt arra, hogy az önállóságát manifestálja, s ha a szabadelvű párttal sikerülnek a már folyó tárgyalások, ebben a kérdésben a delegációk alatt jelentékeny nyilatkozatok várhatók.

Az Agliardi-ügy tulajdonképpen a körül fordul meg, hogy Goluchowski eszreveszi-e, hogy a Vatikán officzusai csakis ballon essaykat bocsátanak ki ebben a kérdésben, a melyeknek az a céljuk, hogy a szabadelvű pártot bírják oly nyilatkozatra, a mely

Tehát ép azzal voltak vádolva és bünyösökként terhelve, mint a minő vádakkal napjainkban az egyházpolitikai viták alkalmából újból is a Zichyek, Pongráczok, meg a néppárt többi vezető a szabadelvű törekvések vezéreit vádolják.

De lássuk csak közelebről, kik voltak azok, kik dicső halált haltak azért, hogy törekvéseik és eszméik megvalósuljanak, s mi volt annak a lelkes csoportnak, — mely a zsarnokság és önkény áldozatát esett, — az a szörnyű bűne, a miért mint gonosztevőknek elpusztulniuk kelle.

II. József császár erőszakos kormányzása a magyar nemzetet tespedésből, mely fáját, nemzetiségét csaknem az enyészettség juttatta, felébresztette. A császár halála után a nagy nemzeti áramlat II. Lipót királytól az alkotmány fentartására biztosítékokat követelt, s ekkor iktattatott törvénybe az 1790—91. évi országgyűlés X. cikkébe, mely kimondta, hogy: „Magyarország csatlott részeivel együtt szabad ország és az egész törvényes kormányzási formát illetőleg független, azaz semmi más országnak vagy népnek alá nem vetett, hanem saját állammal s alkotmánnyal bíró, annál fogva törvényesen koronázott örökös királyá-

tól, saját törvényei és szokásai szerint, nem pedig más tartományok módjára igazgató s kormányzandó.“

Lipót király nemcsak alkotmányos, de egyuttal szabadelvű szellemben kormányzott, nem zárkózott el a kor követelte haladástól, a célszerűt, sőt szükséges újításoktól. Ösztintén óhajtotta a magyar nemzet emelkedését, anyagi és szellemi ügyeinek felvirulását, s ezen óhajának legbuzgóbb támogatója volt a nemzet ifjú nádora, Sándor főherceg, ki szabadelvű s határozottan magyar irányú törekvéseiért a nemzet osztatlan tiszteletét és rajongó szeretét érdemelte ki.

De Lipót király egészen váratlanul s hirtelen elhalálozott, s a trónon Ferencz király következett, ki neveltetésénél fogva is már konservatív és mindenben maradó hajlamu volt, ki félt, remegett a francia forradalom által életre kelt új társadalmi rendtől, melynek szabadság, egyenlőség és testvériség jelzőszavai voltak. De nagyobb baj volt az, hogy Kaunitz herceg elhalálása után báró Thugott lett a kancellár, ki romlott lelkű, zsarnokságra s önkényre hajló volt: semmi törvényteleniségtől sem rettent vissza. Azt mondogatta: „ha gyűlölnék is, csak féljenek“

Magyarország függetlensége és szabadsága nagy akadályt képezett, annak megsemmisítését lüzte ki célul. Minden irányban reactionárius uton igyekezett hatni, s különösen a hazafiakat, az alkotmány hivatit ijesztette s rémitgette, mert minden újításban és szükségszerű reformban a királygyűlölkösiságra vezető forradalmi szellemet vélte lappangani. A sajtót censura alá vetette, az iskolákba reactionárius szellemet vitt be, a szabad véleménynyilvánítást elfojtotta. Titkos policiait szervezett, mely mindenfelé kémkedett. Különös figyelemmel kísérte azokat, kik „demokraták“-nak neveztek magukat, megkülönböztetésül a „patriota“ párt tagjaitól, mely az ősi, kiváltságos jogok változtatlan fenntartásáért közdött. A demokraták pedig szóval és iratokban is azt hirdették, hogy a nemesi előjogokat el kell törölni, a közterheket tartozékok mindenki viselni, s mindenkinek egyenlő jogai legyenek képességei szerint a társadalomban s hivatalokban a megillető állások elfogadására. Szóval: azon eszméket hangoztatást, melyeket az 1848. évi törvényekbe iktatva, ma alkotmányunk alapelveinek tekintünk, melyeket V. Ferdinánd király szentesített s melyekre felséges urunk is

vagy Goluchowskival, vagy a Vatikánnal szemben eldönti a kérdést.

Mindezek az ügyek a delegácókra teljesen megérnek s bizony várható, hogy Goluchowski az Agliardi-kérdésben a békés kiegyenlítési módját keresi meg.

Politikai hírek.

Az országgyűlés elnapolása. Tegnap délután több órán tartó minisztertanács volt, melynek eredményeképp Bánffy Dezső báró miniszterelnök bejelentette a képviselőháznak, hogy holnap tartja a képviselőház utolsó érdemleges ülését és a jövő hét elején megkezdí a nyári szünetet. Visszatekintve az országgyűlés munkásságára, valósággal igazat kell adnunk Ugron Ákosnak, a ki ma szemére vetette a kormányoknak, a míg a legfontosabb államérdekeket biztosító törvényjavaslatokat hevertetik és szántsándékkal nem tűzik napirendre, addig a parlament munkásságát azzal vélik kielégíthetni, hogy a kormánypárti érdekem jutalmazására adott viczinális vasutakról szóló törvényjavaslatokat tuczat számára nyújtja be a kereskedelmi miniszter. Nem szólva a közigazgatás reformjáról és a kuriai bíraskodásról, csak azt kérjük, hogy miért adta be Festetich Andor gr. földmívelési miniszter a napokban azt a három fontos földmívelési javaslatot és miért tette hozzá, hogy másik két javaslatával csak az őszszel készül el, ha azokat most nem tárgyalta le, vagy azt hiszi ő excellenciájára, hogy már annyira vagyunk, hogy az írott malasztal is be kell értnünk?

A kormánypárt vezérével együtt kacagást erőltetett magára, mikor Ugron kijelentette, hogy azután ne az ellenzékét vádolják azzal, hogy lehetlenné teszi a békés parlamenti munkát. Ez a kacagás igen jellemzi azokat az urakat, és jellemzi magát

a miniszterelnököt is, a ki ma szintén jó kedvében volt.

Kérvény a nyitrai választás ellen. A képviselőház holnapi ülésén fogja Szilágyi Dezső elnök bejelenteni a nyitrai választás megsemmisítését kérő kérvényt, melyet Dudek János dr. és társai május 23-án nyújtottak be a képviselőházhoz, a hol 10.200 szám alatt iktatták azt be. A kérvényezők a kérvényhez 160 drb mellékletet csatoltak s a kérvényezők az ezekkel bizonyított tények alapján kérik az áprilisi hó 24-én és folytatólag 25-én megejtett nyitrai választás eredményének megsemmisítését. A holnapi elnöki előterjesztés kapcsán ki fogják sorolni azt a bíráló-bizottságot, mely a vizsgálat megejtésére lesz hivatva.

HIREK.

— **Kinevezés.** A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter Gohl Ödön szabadkai főgymnasiumi rendes tanárt a „nemzeti muzeum”-hoz segéddé nevezte ki. — Gohl a szabadkai gymnasiumnál 12 évet töltött.

— **Uj főispán.** Teljesen megbízható forrásból értesülünk arról, hogy dr. Vojnics Istvánnak Bács-Bodrogh vármegye főispánjává leendő kinevezetése a minisztertanács retortáján immár keresztül ment, s most a kabinet-irodában van, a hol aláírásra vár. A szabadka-bajai főispánság kérdés egyelőre akként oldott meg, hogy a szabadkai főispánságot Kállay Albert szegedi főispán veszi át, aki már volt is szabadkai főispán, míg a bajait a bácsmegeyi és zombori főispánság mellett Vojnics István tartja meg.

— **Változás a kir. törvényszéknél.** Bernáth Géza a szegedi kir. ítélőtábla elnökének intézkedése folytán a helybeli kir. törvényszék polgári és fenytitő irattár kezelésével — melyet sok éven át Radicevits Sándor irdaigazgató kezel-irattárnokká Parsetch János, — a telekvi irattár kezelésével Simonyi Sándor s telekkönyvvezető és a telekvi iktatói teendők végzésével Tápay Lajos lett kirendelve.

— **Kömvések sztrájkja.** A helyi lapok többször megemlékeztek a helybeli

kömvések sztrájkjáról, még pedig a helytelenebb információk utján úgy tüntették föl a dolgot, mintha a helybeli kömvések napi bértük felemelése végett elégedetlenkedtek volna. A kömvések nem azért járultak Schlagetter Gyula polgármester elé, hogy heitbértük felemelése érdekében intézkedjék, hanem csak azt panaszolták föl, hogy a város által alkotott s szolgálati viszonyaik rendezésére vonatkozó szabályrendeletből a büntető határozatok kimaradtak. Ez okból dr. Molnár Gyula zombori ügyvédet is felkeresték és 105 aláírással ellátott kérvényt szerkesztettek a város közgyűléséhez, amelyben ezen panaszukat előadják. A kérvény már be is nyújtott a város polgármesteri hivatalához s a legközelebbi közgyűlés foglalkozni fog a helybeli kömvések sztrájkjával és annak okaival.

— **Érdekes hangverseny** lesz kedden a mint már megirtuk a városi színházban. Ney Dávid a m. kir. opera hírneves tagja és Funták Ágnes asszony opera énekesnő kíséretében Liedl Ferencz az operai zenekar kitünő prim heggedűs és Vincze Zsigmond zongora művész érkeznek városunkba, hogy a mondott napon hangversenyt adjanak. A hangversenyt Kollár József zenemű kereskedő rendezi, s mint értesültünk a hangverseny iránt az érdeklődés oly nagy, hogy az összes páholyok már eladtak a földszinti ülőhelyek is már csak kis számban állanak rendelkezésre a hangversenyt rendező cégégnél.

— **Valóságos merénylet** számba megy az, a mit a zombori gyepmester a város polgárainak orra ellen véghez visz, a midőn elismerjük nem épen kellemes foglalkozását nem éjnek idején, hanem oly időben végzi, mikor az utcák meg telvék járókelőkkel. Pénteken este a Kossuth utczában merült fel szüksége annak, hogy a városi gyepmester működjék, s ő e működését jóval kilencz óra előtt már annyira bevezette, hogy ez időben a nem épen kellemes illatú edényeit az ott járó-kelő közönség méltó bosszúságára az utcán végigvontatta. Ajánljuk e körülményt rendőrségünk szives figyelmébe, s kerjük legyen gondja rá, hogy az ilyen insulatusok ne ismétlődjenek.

— **Német színház.** A belügyminiszter — a közbevetett felebbzés elvetésével — jóváhagyta a Zombor városi törvényhatósági bizottságnak a német színelőadásra vonatkozó határozatát. De a szegény németek nem igen vehetik ennek hasznát, mert a felebbzés következtében más felé voltak kénytelenek fordulni.

esküt tett, hogy mind maga megtartja, mind pedig mások által megtartatja.

Ezeket a lelkes, felvilágosodott, vallásos, igaz hazafiakat, kik borzadotak a törvénytelenségtől, kik rettegtek a forradalamtól, kik tisztelték és hűséges alattvalói voltak a királynak, — névtelen feladások és a titkos policia azzal gyanusította, hogy titkos összeesküvést szöttek, holott a demokrata párt összes „bűne”, csak az volt, hogy mint párt, szervekedni óhajtottak, hogy eszméiket terjeszteni igyekeztek, hogy azok elterjedve s megérve törvényes uton diadalra emeltesse nek, — nehogy a kor követelte újítások elnyomása következtében a szabadság, egyenlőség és testvériség eszméi forradalmi uton érvényesüljenek, és a nemzeti átalakulás erőszakos megrázkodásokat szüljön.

Thugut kancellár előbb Bécsben kezdte meg az „üdvös példaadás” munkáját. Az örökös tartományokban soha sem volt jog, ott mindenkor önkényűleg, statarialiter lehetett elbánni mindenkivel. Így Herbenstreit torkapitányt, Bielek mérnök-kapitányt, Riedel ezredet, ki különben Ferencz császár egyik nevelője volt, Wolfenstein orvost, Haekkel kereskedőt mint „demokratákat” titkos fel-

dások alapján befogatták, s rövid idő alatt kivégezték vagy várfogságra ítélték.

Azután Magyarországra került a sor. A titkos policianak képtelennél képtelenebb adatai voltak arról, hogy az országban titkos összeesküvés készül. Egyik feledás szerint az összeesküvés feje Martinovics Ignác szászvári apát, s a titkos társaság négy igazgatója Hajnóczy (a pesti kerületben), Laczkovits (a debreczeniben), Szentmáryi (a kassaiban), gróf Zsigray (a Dunántuli kerületben), kik kerületeikben mindenütt titkos híveket toborzanak, mely czélul tűzte ki az Ausztriával fennálló kapcsolatok megszakítani és Sándor palatinust emelni a királyi székre. Majd az a titkos feladás történt, hogy az illetők a forradalmat annyira szervezték, hogy már 15,000 darab fegyvert is szereztek. Ropant föltűzést gyűjtöttek, s már 300,000 ember fölött rendelkeznek, mely a pesti kaszárnyában elzárt 1500 francia foglyot éjjel kiszabadítani fogja, a után a várost felgyújtja, kirabolja és a polgárok at legyilkolja. De minél képtelenebbek voltak a vádak, annál inkább hitték azok valódiságát. Ép így volt ez a boszorkányégetések idejében. Minél abszurdabb rágalomokkal illettek valakit, annál in-

kább elhitték a vádlottak felől, hogy csakugyan nagy boszorkány; rettenetes, bűnös, istentelen, elkárhozott egyén, akinek legalább is a lelkét kell megmenteni a tisztító tűzhalál által.

A hamis vádak alapján ezután jó pénzért kerültek hamis tanuk is. Volt erre gondja Thugutnak. Így a többi között egyik tanu a tiszta lelkű szegény Kazinczy Ferenczről azt valotta, hogy Kazinczy Szathmárott azt Nagy-Károlyban a tanu szemeláttára osztott ki az összeesküvők közt öt millió frankot, francia pénzben.

Ezen hamis feladások és tanuzások alapján, melyeket Thugut tervszerűleg intéztetett, az összeesküvés vezérei és főbb részesei mind befogattak és a hazai törvények ellenére Bécsbe vitettek, ahol a gróf Saurau titkos rendőrfőnök elnöklote alatt többnyire idegenekből alkotott, de néhány magyar kancelláriai tanácsossal kiegészített vizsgáló bizottság elé állították.

Pest-vármegye midőn ezt megtudta, gróf Keglevich József lelkes és bátor indítványára az alkotmányértéért miatt felirt. Zempelen — és még néhány megye hasonlóképp óvást emelt e törvénytelenség miatt. Thugut

— **Előléptetés.** Heinz Albert, Ferenc-csatornai főmérnök, a földművelésügyi miniszterium vizrajzi osztály kis és nagy tanácsának rendez tagja, vármegyei virilitas, a Ferenc-csatorna f. hó 20-án tartott igazgatói ülésének egyhangu határozata alapján műszaki tanácsossá lett előléptetve.

— **Talált tárgy.** Folyó hó 24-én este a corson egy szürke fekete csikós kisleánykábát gallérral, egy fehér-kék virágos batist zsebkendő egy nélkül és egy vörös színű fekete babós batist zsebkendő, E betűvel találtatott. Tulajdonosa átveheti a kapitány-ságnál.

— **Táncfűzérke.** A hodsági ifjuság folyó évi május hó 25-én a polgari kaszinó-egyület helyiségében az építendő kisdudóvó javára zártkürű táncfűzérkét rendez. Belépőtíj 1 frt. Kezdeté 8 órakor.

— **A gőzgépezőket és kazánfűtőket** vizsgáló zombori bizottság f. év. május 31-én fogja legközelebről vizsgálatait tartani, a m. kir. államépítészeti nivalat helyiségében. (Megyeház.) — A vizsgálatra jelentkezni ohajtok, kellően felszerelt folyamodványait, a m. kir. államépítészeti hivatalhoz intézzék. — A vizsgálatra jelentkezőknek igazolniok kell: 1.) hogy a 18 életév betöltötték. Ifjabb egyének kereszt-életével.) — 2.) hogy magyar honossággal bírnak. — 3.) hogy erkölcsileg kifogastalan életűek. (A 2.) és 3.) alattiak azoney bizonyítványba is foglalhatók.) — 4.) hogy fűtőt kazán, illetőleg dolgozó gőzgép mellett, gépész felügyelete alatt legalább hat hónapon át dolgoztak. (Az erről szóló magánbizonyítvány az előjáróság által is megerősítendő.) — Egyuttal arra is figyelmeztetnek a jelentkezők, hogy a gépész-jelöltéktől az állam hivatalos nyelvén oly mérvben való ismerete kívántatik meg, hogy a kiadott kazántügyi rendelkezet teljesen megérthessék; magyarul olvasni, írni, beszélni tudjanak. A kazánfűtőjelöltéktől csak az állományelvnek megértése, s a számok olvasása kívántatik meg.

— **Zászlószentelés.** A temerini ipar-terület egyik legutóbbi ülésén hozott határozata folytán beszerzett zászlójának ünnepélyes felszentelése ez évi június hó 2-án fog megtartani. Az ünnepély sorrendje a következő: 1. Szombaton este, azaz június hó 1-én a zászlóanya üdvözlése a koszorúlanók által. 2. Vasárnap reggel 1/10 órakor gyülekezés a városháza helyiségében, 3/4-10-kor felvonulás a templomba a zászlóanya és koszorúlanók kíséretében. 3. 10 órakor szentbeszéd, szegbeverés, zászlószentelés és nagy-

mise, melyen dr. Zittl Róbert, kalocsi kanonok fog díszes segédlettel celebrálni. 4. 1/12 órakor visszavonulás a városházának dísztermeiben. 5. 1/12 órakor társasébed a nagyvendéglő dísztermében. 6. D. u. 3 órakor szórakozásul sétálás a kastélykertben. 7. Ezt követőleg, este 1/2 órakor táncmulatság. A zászlóanyai tisztségre Péter Ferenc, helybeli köztisztviselőben álló kereskedőnek neje kéretet fel, ki azt el is fogadta.

— **Egy család tragédiája.** Szabadkai levelezőnk jelenti a következő rettenetes históriát: Omerovits Antal vízihordó a napokban Vojnits Máté földbírtokos házába vitt vizet, amikor a házmester egy tál hussal telt bab főzeléket adott neki. Omerovits az étel haza vitte s nevével és három gyermekével megették. A család mind az öt tagja megbetegedett, az atya rövid idő alatt mérgezési tünetek közt meghalt, az áldott állapotban levő anya időtlen gyermeket szült nagy fájdalmában. A család legidősebb leánya az ételből keveset evett és így az ellenmég bevétel után csakhamar jobban lett, a két kisebb gyermek három napig mély álomba merülve aludt. Az elhalt családapát felboncolták, a többiek már jobban vannak. A vizsgálat folyik.

— **Martinovits gyászmeise.** Martinovits Ignác és társai, a magyar szabadság előhírnöki kivégeztetésének 100. évfordulója alkalmából folyó hó 20-án Martinovitsnak szabadkai rokonai; Roman Ferenc magy. kir. posta-és távirada felügyelő és a Joo-család a szent Ferencrendiek templomában — vértanu halált szenvedett rokonuk emlékére — fényes gyászmeist tartattak. Mise után a városi ének-kar Mendelssohn „Viszontlátásra” című karát énekelte Gaál Ferenc városi kar-nagy vezénylete mellett.

— **Jégeső.** Megyénk területén több helyen igen erős jégeső volt, amely a vetésekben nagy kárt okozott. A múlt héten mint ezt már lapunk múlt számában is megírtuk Ó-Becsén pusztított a jég, e hét elején pedig Ujvidéken, Hodsághon, Járeken, Ó-Kéren, Kis-Kéren, Kiszácsán, Temerinben, Kátyon, és Tiszakálmánfalván volt kisebb-nagyobb jégeső.

— **Uj irlonki állás.** Bács-Martonos község képviselőtestülete egyhangu határozattal egy 300 frttal javadalmazott községi III. irlonki állást rendszeresített.

— **A Felsőg adománya.** Ófelsége a király a magyarországi árvízkarosultak javára magánpenztárából 5000 frtot adományozott. Ezen összegből a belügyminiszter a bács-

megyei árvízkarosultak részére 1300 frtot jutottat s ezen összeget vármegyénk alispánjának már le is küldötte.

— **Császka György az akadémia-nak.** Császka György kalocsi érsek abból az alkalomból, hogy a magyar tudományos akadémia igazgató tanácsának tagjává választották, 10.000 koronás alapítványt tett az akadémia alapítókéjének gyarapítására. — Egyuttal megemlítjük, hogy a nemeslelkű főpap a bajsai rom. kath. ifjusági egyesületnek 100 frtot adományozott.

— **Fizetésképtelenség.** Karkos Róbert szabadkai csemege és déligyümölcs kereskedő f. hó 21-én, kedden bejelentette az ottani kir. törv.ényszéknél fizetésképtelenségét.

— **A zentai gimnázium ügye.** Zenta város küldöttsége érkezett a napokban Budapestre, hogy tisztelegjen a közoktatásügyi miniszternél, Jókai Mornál, Gromon Dezsónél és Zsilinszky Mihálnál. A küldöttség tagjai voltak: Szabó László országgyűlési képviselő, Budai Dezső polgármesterhelyettes, Reszný Aurél rendőrfőkapitány, Szárics Bertalan tisztí főügyész, dr. Révay János tisztí főorvos, Szűcs Lajos gimnázium igazgató, dr. Huszagh Nándor városi képviselő, ügyvéd, Bergel Ferenc, Mester Lajos és Vuits György városi képviselők és megyebizottsági tagok. A küldöttség tagjai első sorban Wallacsis Gyula közoktatásügyi miniszternél tisztelegtek, s arra kérétek, hasson oda, hogy a zentai algimnázium főgimnáziummá lehesen, s egyben az állam kezelésében menjen át. Szabó László képviselő, a küldöttség szónokája kiemelte, hogy a város képviselőtestülete egyhangu lelkesedéssel a következő határozatot hozta: A város ad az államnak évenként 12.500 forintnyi összeget s a mostani intézetet 40.000 forintnyi költséggel kiépíti. A miniszter válaszában hangsúlyozta, hogy neki ugy is elve a csonka gimnáziumok kiegészítése, s ezért a küldöttség kérésének kérészűvittelét kilitásba helyezeti. Ugyanigy nyilatkozott Zsilinszky Mihály államtitkár s Klamarik János miniszteri tanácsos is. A küldöttség ezután Jókai Mornál, mint a város diszpolgáranál, Gromon Dezső államtitkárnál, végül Fehér Polyp panonhalmi főpátnál tisztelegtek, aki egykor tankerületi főigazgató volt. Mindannyian szívesen megígérték támogatásukat.

— **Hajó törés a Dunán.** Nagy riadalmat okozott szerdán a dunagőzhajózási társaság „Ferdinand Max” gőzösének az utasai közt egy véletlen szerencsétlenség. Mint bennünket értesitenek ez a hajó az Ujvidék felől Mohács-felé való útjában nagy törést szenvedett. Az utasok nagyon meg voltak rémülve, noha semmi bajuk sem történt. A baleset színhelyére nem sokára megérkezett a „Zrinnyi” gőzhajó, a mely hat órai késéssel tovább szállította az utasokat.

— **Kamarai ülés.** A szegedi kereskedelmi és iparkamara 1895. évi május hó 28-án (kedden) d. u. 4 1/2 órakor saját helyiségében ülést tart, melynek tárgyszorozata a következő: I. A jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése. II. Elnöki jelentések. III. Titkári jelentés az iróda tevékenységéről. IV. Interpellációk és indítványok. V. A kereskedelemügyi miniszter ur 5233. számú leirata alapján szakbizottsági előterjesztés a „Szövetkezetekről” szóló törvényjavaslat — tervezetre vonatkozólag. VI. A kereskedelemügyi miniszter ur 10363. számú leirata Kovács testvérek és érdektársaik hmvásárhelyi téglagyárosok folyamodására. VII. A kereskedelemügyi miniszter ur 25285. számú leirata az 1894-ik évi kamarai nyugdíjalap zárszámadás helyesnek találásáról. VIII. A kereskedelemügyi miniszter ur 26662. számú leirata az általános vámtarifa 357. számú tételének tervezett megszüntetése ügyében (A kereskedelmi osztály javaslatával) IX. A kereskedelemügyi miniszter ur 31044. számú leirata a kamarai kerület 1894-iki közzgazdasági viszonyairól szóló évi jelentés vételéről. X. A budapesti posta — és táviradaigazgató-ság 30516 számú átirata a Szegedre kért

akkor a foglyokat visszaküldte, mert tudta, hogy a szolgalelkű Német királyi ügyigazgató utján is czélt ér s a törvényesség látzatát mégis meg akarta menteni. Usmáthez, Úrményihez, Zichyhez szigorú utasításokat küldött, hogy miként járjanak el, akiket magán uton különben azzal áltatott, hogy a felség ügyis kegyelmes lesz. Németh ez alkalomból ezer darab aranyat kapott ösztönzésül. Midőn ezt később megtudták, magát azzal mentegette, hogy a bécsi ajándék elfogadását az 1498. évi 3. -cz. is megengedi, amely nem is vesztetgetés. Csekély díjazású tisztsége a szokott sportulálkkal és mellékjövödelmekkel együtt jár, s ő felségének kegyes adománya is ily mellékjövödelmet képez.

A különben hanyag, felületes Németh most elemében volt. Rossz lelkületénél fogva sok ártatlant befogatott, a kiket megrémített és egyuttal megsarczott. Különösen a vagyonos emberekre vetette ki hálóját, akikről ajándékokat csikart ki. A demokratáktól, vagy amint ő nevezte el őket, a befogott jakobinusoktól temérdek kincset gyűjtött össze.

Egymás után fogatta be minden gyuanu nélkül az embereket. Illésházy István,

Fekete Ferenc és Esterházy Károly grókok 10—10 ezer forint váltság mellett szabadultak meg. Krály József kamarai tiszt: és Fodor József helytartósági titkár, amidőn értesültek elfogatásuk elrendel séről, öngyilkosokká lettek.

Ezt az elvadult féktelenkedést utóbbi Thugut maga is megsokalta s értésére adta Némethnek, hogy elég lesz 50—60 vádlott elítéltetésé.

Ez már együtt s volt, kikről Kazinczy Ferenc, nyelvünknek, irodalmunknak reformátora a következőket írja: „Nagyobb részük magasra törekvő, nagy tehetségű, fiataljeles férfiakból, kedvelt írókból, tisztelt tudósokból áll vala, úgy annyira, hogy azt lehetne hinni, miképpen az értelmiségnek izentek háborút. Sehol sem lehetett volna akkoron miveltebb szellemeket, jelesebb, finomabb, genialisabb társaságot találni, mint a budai ferenczesek zárdájában, hol a foglyok elzárva valának. Van-e magyar, ki ama falakra könyvek nélkül emlékezzék? Bennök nemzetünk diszei ragadtak el tőlünk.”

(Folyt. köv.)

Milleniumi történet. Az Athenaeum r.-társulat kiadásában megjelenő „A magyar nemzet története” című tíz kötetes nagy munkának (milleniumi kiadás) 24. és 25. füzeté most hagyta el a sajtót. Ezekben a füzetekben a második kötet első könyve („Küzdelem a nemzeti függetlenségért”) befűzést nyer, az első magyar királyok alatti trónviszályok, Salamon király és a többi királyi hercegek, az ország kiterjesztése, Salamon bukása és első Geza király uralkodása, az ország akkori belső állapota történetének ismertetésével és megkezdődik a második könyv melynek főcíme: „Szent László és Könyves Kálmán kora”, melynek első fejezete „László királyságával” foglalkozik. Ebből a beosztásból is kivethető, hogy dr. Marczali Henrik lehetőleg kimerítően tárgyalja a magyar királyság első évtizedeinek történetét, egész csoportját mutatva be az eddig ismeretlen adatoknak. Az utóbbi két füzet is tele van annyi érdekes rajzzal és kép-ábrázolattal, hogy a füzeteknek majdnem minden lapjára esik egy-egy kép. Mindjárt a 24-ik füzethez egy pompás műmelléklet van csatolva, Székely Bertalannak „László király Horvátország meghódítása végett átkel a Drávan” című nagyszabású falfestményének színes hasonmása, a pécsi székesegyház Imre herceg kápolnájának falán levő eredeti után. Ezt a képet tartják a hirnevés festőművész legszebb alkotásának a pécsi templom magyar történelmi tárgyu képei között. Ugyancsak a 15-ik füzethez csatolt gyönyörű fénynyomatú műmelléklet a pécsi székesegyház belsejét tünteti fel, a hol tudvaleg Salamon király megkoronáztatott. Erre a korszakra vonatkozólag és köztölve vannak Thuróczi krónikájának és a bécsi képes-krónikának ósregi képei, valamint több szép tájkép ezen korszakban szereplő történelmi helyekről. Így Dörre Tivadar eredeti rajza után „A tihanyi apátság, a régi remete lakásul szolgáló barlanggal”; Kimmach Lászlótól „Szegzárd látkepe”; Demjén Zoltántól „Dömös”; „Mogyoród”; Székely Aladártól „A meszesi kapu”; „A kerlési halom”; „A Sajó völgye” mindmegannyi történelmi helyek tájképei. Egyes füzet ára 30 kr. Előfizetés negyedévre (24 füzet) 3 frt 60 kr., félévre (24 füzet) 7 frt 24 kr. Kapható minden hazai könyvkereskedésben. Az előfizetők minden szombatban egy-egy füzetet kapnak.

Közgazdaság.

Értéktőzsdei heti szemle.

Budapest, 1895. május 24.

Lustig Miksa budapesti bank czég, heti jelentése a „Zombor és Vidéke” számára.

A spekulációt teljes apathia fogta el. A tőzsdének nincs semmi anyaga, a mi áringadozásra okot szolgáltatna. A bankok szünetelnek, a vállalatok nem igen hallatnak magukról hirt semminemű új üzlet körüli alkudozás, avagy egy terv keresztülvitelére történendő tárgyalás sem szivárog ki, az intező közegek ugylátszik nyugodnak eddigi babéjaikon. Csak elvétve hallani újságot valami terv eszközésről, s ez is alig talál hitelt az immár családshoz szokott spekulációnál. E héten a magyar hitelbank új üzletéről szalíngóztott valami kőszá hir, s állítólag egy érdekcsoport nagyobb bevásárlást is eszközölt magyar hitelrészvényekben, de az ennél elért 4 frtos emelkedést nagyon hamar lenyomta megint a kínálat. Az újpesti villamos vasut részvényei iránt is mutatkozik ugyan egy kevés érdeklődés, sőt az ezzel kapcsolatba erőszakolt ipar és kereskedelmi bank részvényeit is keresik, állítólag valami döntő fordulat miatt, de mindaddig semmi kompetens adat nyilvánosságra nem jött s a spekuláció kénytelen a sötétben tapogatózni. Az általános elkedvetlenedéshez hozzájárul még a most kiűtött sertészsész, illetőleg az ennek

következtében beállható pénzüiaczi visszaesés. Mert határozottan felős, hogy a budapesti pénzüiacz sem marad érintetlen, ha egy oly főkereskedelmi ág — mint a kőbányai sertészsész — megingog és ideiglenesen szünetel.

A *belföldi pénzüiacz* azonban eddig legalább változatlanul kedvező s a bankok tartózkodása csakis a mint multkor is említettük, új emissziók kibocsátásának következtében esetleg beállható külföldi pénzüiaczülésre vezethető vissza.

A *nemzetközi pénzüiacz* helyzete változatlan.

Járadékok alig voltak forgalomban, s árváltozás sem konstatació.

Záloglevelek ugyancsak nem képezték a forgalom tárgyát.

Bankrészvények a már előbb említett kedvetlenség következtében alig mozog, legkevesebb ingadozik az osztrák hitel s a folyton gyengébben jövő külföldi árfolyamok csak tizedekkel változtatják meg az időközben itt felhajtott árfolyamot. Figyelmes szem egy fokozatos gyenge, de tartós és successive ható arcsökkenést észlelhet. Az osztálysorsjáték behozatala a magyar hitelrészvényekben keltett kisebb érdeklődést, de mint már előbb is említettük, nem teljes eredménnyel.

Takarékpénztárak nem igen forognak. *Gőzmalom, Bánya-papírok, Vasművek* valamint, a *többi ipari részvények* sem igen képezték az adásvétel tárgyát és az egész forgalom szűk korlátok közt mozgott.

Közeledési értékek sem kerülük ki sorukat s az általános nyomás ezekre is kiterjed, különösen azonban a déli vasut részvényre bannak mostohán, s a szevény hozzáadás következtében hanyatlanak. Sőt ma a „Presse” által közölt Wurnband gróf abbeli nyilatkozata, miszerint a déli vasutal konkurrens vonalat szándékozik építtetni, hogy ennek államosítása feleslegessé váljék, erősen hozzájárult ezek árfolyamának csökkentéséhez.

Valuták és devizák nem váltóztak. Az árfolyamok a következő varációt mutatják:

	Máj. 9.	Máj. 17.	Máj. 24.
Magyar arany-járadék	123.—	123.—	123.—
korona-járadék	99.20	99.—	99.—
hitelbank-részvények	459.50	461.—	462.—
jelzálog-részvények	283.—	283.—	287.—
leszámloló-részvények	301.50	303.25	302.—
Városi villamos vasut-részvények	338.—	336.—	339.50
Rimamurányi részvények	272.50	275.50	274.—
Osztrák hitel-részvény	399.75	400.—	398.—
Osztrák államvasut-részvény	428.50	430.—	430.—
Déli vasut-részvények	104.25	104.—	97.—

Hirdetések.

szám 552

1895

Árverési hirdetemény.

Alólirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori kir. járásbírószág 1895 évi 4131 számú végzése következtében dr. Berkes Zsigmond tömeggondnok javára vb. Csudzy Halász Béla csődtömege ellen 1224 frt 25 kr-ra becsült bútor neműek s követelésekből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori tek. kir. járásbírószág 5244/1895 számú végzés folytán már megállapított költség erejéig Zomborban közados lakásán leendő eszközésére

1895. évi június hó 5 napjának déelőtti 10 óraja határidőül kítűzetik és ahhoz a venni szándékozők oly megjegyzéssel hiv a nak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 109. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbbeigérőnek becsáron alól is le fognak adatni.

Kelt Zomborban, 1895 évi máj. hó 24 napján.

Styrum Mór

kir. jbrósági végrehajtó.

szám 449

bv. 1895

Árverési hirdetemény.

Alólirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori kir. járásbírószág 1894. évi 15863. számú végzése következtében dr. Molnár Gyula ügyvéd által képviselt Christ Fischer s Söhne javára Pandurovits M. D. ellen 595 frt 33 kr. és jón. erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás utján le foglalt és 740 frtra becsült posztó árukából álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori tek. kir. járásbírószág 16503/1894. számú végzése folytán 595 frt 33. kr. tőkekövetelés, ennek 1894. évtől járó kamatai és eddig összesen 20 frt 17 krban bíróilag már megállapított költség erejéig Zomborban a város háza udvarán leendő eszközésére 1895. június hó 6 napjának dél előtti 10 óraja határidőül kítűzetik és ahhoz a venni szándékozők oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbbet ígérőnek becsáron alól is le fognak adatni.

Kelt Zomborban, 1895. évi május hó 24 napján.

Styrum Mór.

kir. jbrósági végrehajtó.

Sok milliószor fogtisztitó szer.

KALODONT

SARG-fle egészségügyi hatású higiénizáló (bizonyítvány Bécs 1887. július 3-án.)

megpróbálta és jónak találta. Fogorvosilag ajánlva, egyúttal legelőszöbbséget mindennapi kapható.

Phönix-hajkenőcs

a Stuttgarter egészségügyi és betegápolási kiállításon 1890-ben díjat nyert. Orvosi vélemény és ezer halálat szerint az egyetlen realis és ártatlan szer, hogy uraknak és nőknek teljes údo hajzatot növecszen; igen fiatal uraknál erős bajuszt növecszt. Sikerért és ártatlanságért jótállás. Egy tégely 80 kr., postai küldemény vagy utánvét 90 kr.

K. HOPPE, WIEN, XIV., Schweglergasse 13.

Nem a kovácsnál kell szemet vásárolni! ezt mondja a régi példaszó.

Ezt joggal mondhatom telepítvényemre, mert csakis egy ily nagy üzlet, mint az enyém, mely óriási árukészleteket készpénzen vásárol kevés költség mellett, ami csakis a vevőnek van hasznára.

Elragadó szép szövetminták magán vásárlóknak ingyen és bérmentve. Dus tartalmu mintakönyv, a milyen még nem létezik, szabóknak bérmentetlen.

Öltözékeknek való kelmék

Peruvien és Dosking a magas Clerus számára, előírás szerinti szövetek a cs. és kir. tisztviselői egyenruhákra, továbbá a rokkantak, tűzoltók egyenruháira, kocsárihuzat, loden-szövet vízmentes vadászöltönyökre, mosószövetet utazó plédok 4—14 frtig stb.

Dicséretes, becstületes, tartós, tiszta gyapot szöveteket, melyek alig ütnek meg a szabónak fizetett árat, ajánl

Stikarofsky János,

BRÜNNBEN

(das Manchester Österreichs).

A legnagyobb posztó-raktár fél millió értékben.

Szétküldés utánét mellett.

Levelezés: Német, magyar, cseh, olasz, francia, lengyel és angol nyelven.

Summi!

Eredeti párizsi summi és hálójárg mely finomság és jószág tekintetben a legmagasabb követelményeket is fölteljesíti. Egy tucztai 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 és 8 frt. Bonts amer. (rövid) 3 és 4 frt, legfinomabb párizsi hálójárg 2, 3, 4 és 5 frt. Hálójárg Hasse után 2 frt. Mensinger tanár után 2 frt 50 kr. darabonként. Megrendelések díszterem megcsepegtetett levelekben unavét mellett, vagy a penznek előleges beküldése mellett.

REIF J., BÉCS,

L. BRANDSTÄTTE 3.

Uraknak szóló teljes mintakönyv 5 frt, kisebb 4, 3 és 2 frt. Árjegyzék zárt borítékban ingyen. Magyarországból érkező megrendelések 10%-kal olcsóbbak.

Time. nervi tonica

Dr. Lieber tanár ideg erősítő ellixirje.

Valódi csak a védjegyvel: Kereszt és horgony

Készítették orvosi és hivatalosan hiteltelített előírás szerint M. Fanta gyógyszerárában, Prága. Ezen folyadék sok év óta mint idegerősítő szer el van ismerve. kiválóan hat gyengeségi állapot, félelem szívdobogás, hátrgerincztájás, szédülés, főfájás, rosz emésztés stb. ellen. Tudósítók kívánatra ingyen és bérmentve. Egy üveg ára 1 frt, 2 frt és 3 frt 50. Gyomor-betegeknek a Szt. Jakob gyomorszőpök mint kitűnő, orvosok által ajánlott gyógyszer bebizonyultak. Egy üveg ára 60 kr és 1.20 kr. Kapható minden gyógyszerárában.

VIZKÓR

gyógyítható a HYDROPS-ESSENCIÁVAL.

Minden stádiumban biztos, gyors gyógyítás. Eredménytelenség teljesen kizárva. Biztos hatásért kezkesedik. A t. orvos uraknak használatára sürgősen ajánlatik. Segély sőt ott, ahol már minden remény megszűnt. Teljes felépülésre elegendő 1—2 üveg ára 3 frt.

Főraktár Salvator gyógyszerár, Pozsonyban.

Továbbá kapható Zomborban minden gyógyszerárában, valamint Práger Béla Gyógyszerésznél Nagy-Kanizsán, Gruber István Páncsován, Ivó Károly Szabadkán, Hoffmann Béla Ungváron, ugyszintén a birodalom legtöbb gyógyszerárában.

Szolyva és Polenai

szaktekinetylek által elismert kiváló hatású.

gyógyvizek

Gyomor és fejfájás, szédülés, cukros hurgár

aranyár bántalmal és köszvényellen különlegesség!

a friss töltésű, SZOLYVA és POLENAI védjegye!

Luhí Erzsébet

rendkívüli kellemes ízénél fogva, főleg borral vegyítve a betegnek élvezetes, kellemes üdítő italt képez.

tulságos gyomorsav képződésénél.

torok gége és hörögök idült hurutos bántalmal ellen, feltűnő sikerrel lesz alkalmazva.

idült gyomorhurut és étvágytalanság

a friss töltésű LUHI védjegye!

Főraktár: Budapest.

Frum István utódánál, tulajdonos Werner Adolf Bathányi u. 3. sz.

Megrendelhető: minden ásványvíz kereskedésben, vagy közvetlenül

Grof Schönborn uradalmi Igazgatóságánál,

Munkácson.

Ezen vizeknek tisztázása kezeltése folytán. kellemet-ten utóize nem képrződik

KLYTHIA

A BŐR ÁPOLÁSÁRA.

Az arcbőr szépitése és finomítása.

ZSIRPUDER.

Legelegánsabb toilette-, bál- és szalon-puder fehér, rozszin vagy sárga.

Vegyileg megvizsgálva és ajánlva dr. Pohl J. J. cs. kir tanár által Bécsben.

Elismerő levelek a legjobb körökből minden dobozhoz mellékelve.

TAUSSIG GOTTLIEB

finom toilette-szappanok gyárosa és illatszerek főraktára Bécs 1. Wollzeile 3. sz.

Kapható: a legtöbb illatszere-, drogua- és gyógyszerárakban

Butor-

üzleti helyiség változás.

Tisztelettel van szerencsém mélyen tisztelt vevőimnek és a n. é. közönségnek becses tudomására adni, hogy **május hó 1-én**

butor-áru-raktáromat, ugyszintén kárpitos műhelyemet

ugyancsak a **fő-utcában, a zombori takarékpénztárral szemben levő Sztojkovits-féle házba** helyeztem át.

Amidőn ezen új helyiségben átköltözve bátorokodom mélyen tisztelt vevőimnek és a n. é. közönség becses figyelmét czégemre felhívni, kérve kegyes megszerencsélését azon határozott biztosítással, hogy részemről mindent megteszek, hogy minden egyes vevőimnek ugymint eddig, ezután is, minden tekintetben teljes meglegedését kiérdemelhessem.

Kegyes pártfogásért esedezve vagyok

kiváló tisztelettel

ADLER ADOLF

kárpitos mester és butorkereskedő
ZOMBORBAN, fő-utca, Sztojkovits-féle ház, a zombori takarékpénztárral szemben.